

قصه کودکان: ماهیگیر و جن غول پیکر در شیشه

سام قندچی

در داستان های هزار و یکشب قصه ای هست که ما اکثراً شنیده ایم. منظوم داستان ماهیگیر و جن یا غول در شیشه است. داستان اینطوری تعریف میشود که در ماهنهای دور ماهیگیری بود که یک بطری از توی دریا پیدا میکند. تا او در شیشه را باز میکند جنی از آن بیرون میاید که غولی بزرگ که از محبس بطری آزاد شده است. غول میخواهد که ماهیگیر را بکشد. ماهیگیر از او میپرسد که چرا؟

جن در پاسخ میگوید که وقتی او در ابتدا در شیشه محبوس شد، در صد سال اول، در قلب خود قسم خورد که "هر آنکس رهایم کند را تا ابد ثروتمند کنم." ولی یک قرن گذشت و کسی او را آزاد نکرد. سپس جن قرار تازه ای با خود گذاشت. گفت "هر که مرا آزاد کند، برای او سه آرزو بر آورده خواهم کرد." ولی باز هم کسی برای آزادی او در 400 سال آینده پیدا نشد. در نتیجه او با خود عهد میکند که "هر که از این ببعده مرا رها کند، آنکس را خواهم کشت." در این دور سوم است که ماهیگیر پیدا شده و او را رها کرده است و داستان به اینگونه ادامه مییابد:

ماهیگیر با صدای بلند با خود حرف میزند که باورش نمیشود که جنی به این بزرگی بتواند از شیشه ای به این کوچکی بیرون آید. این به چالش کشیدن جن باعث میشود که برای نشان دادن ممکن پذیری این موضوع غول به شیشه بازگردد. ماهیگیر هم فوراً در شیشه را میندازد. در واقع این تردستی ماهیگیر باعث میشود که جن غول پیکر به شیشه برگردد.

چرا این داستان انقدر بین کودکان محبوب است؟

نقش غول در بخش اول داستان بیان احساسات بچه ای است که مثلاً منتظر پدر و مادرش است که از میهمانی برگردند و ممکن است این هر سه مرحله را پشت سر گذارد. اول ممکن است بگوید که اگر آنها زود برگردند، بچه خوبی بشود. بعداً ممکن است با خود عهد کند که "من همیشه بهترین بچه خواهم بود اگر مادر و پدرم همین الان برگردند." بالاخره ممکن است که احساس کند جدا از اینکه بیایند یا نه، از آنان متنفر خواهد بود.

نقش ماهیگیر بخش دوم داستان ممکن است پس فرستادن جن غول پیکر به داخل شیشه زمانهایی باشد که پیروزی با تردستی بچه ای بر پدر و مادری که چون غولی بلند و بزرگ هستند، به او احساس قدرت دهد.

شاید بیخود نیست که هر دو قسمت داستان برای کودکان هیجان انگیز است.

من برای نوشتن این تحلیل از قصه هزار و یکشب از کتاب بسیار جالب Bruno Bettelheim برونو بتلهایم با عنوان "The Uses of Enchantment" استفاده کرده ام.

سام قندچی، ناشر و سردبیر
ایرانسکوپ

<http://www.iranscope.com>

28 دی 1385

January 7, 2007

متن مقاله به زبان انگلیسی

<http://www.ghandchi.com/464-ghessehEng.htm>

مقالات تنوریک

<http://www.ghandchi.com>

فهرست مقالات

<http://www.ghandchi.com/SelectedArticles.html>